

Zavaljus brunneus

Umbrabagge

Skalbaggar, Cucujoidea (glansbaggar, nyckelpigor m.fl.)

Klass: Insecta (egentliga insekter), **Ordning:** Coleoptera (skalbaggar), **Familj:** Erotylidae (trädsvampbaggar), **Släkte:** *Zavaljus*, **Art:** *Zavaljus brunneus* - umbrabagge (Gyllenhal, 1808) **Synonymer:** *Zavaljus fausti* Reitter, 1880, *Eicolycetus brunneus* (Gyllenhal, 1808)

Kännetecken

En 5 mm lång, brun skalbagge med välvd kroppsbyggnad och korta, kraftigt byggda antenner. Halsköldens sidor är svagt taggiga.

Utbredning och status

Känd från Uppland, Hälsingland, Medelpad och Norrbotten. Världsutbredningen omfattar förutom Sverige endast Finland, Lettland, Slovakien och europeiska Ryssland.

Ekologi

Larvutvecklingen sker främst i grova, solexponerade högstubbar och stående torrträd av björk, fynd finns även från klibbal, asp och lönn. Larven lever i hål efter vedlevande insekter som bebos av olika rovkärlarter, vilkas bytesförråd utnyttjas som föda av skalbaggens larver. De fullbildade skalbagarna övervintrar, och kan påträffas under barken på de träd där larvutvecklingen sker.

Hot

Arten hotas av en minskad lövinblandning i skog, och särskilt av minskande arealer gammal lövblandskog.

Åtgärder

I samband med avverkningar bör alla högstubbar, torrträd och levande grova björkar och aspar sparas. Det är viktigt att man i samband med avverkningar och andra mekaniserade åtgärder i skogsmark ej stöter omkull döda, stående träd. Lövträd, främst björk och asp, bör inte röjas eller gallras bort ur bestånden på ett tidigt stadium utan tillåtas nå slutavverkningsfasen och sparas i erforderligt antal på hyggerna.

Litteratur

- Baranowski, R. 1975. Några bidrag till kännedomen om coleopterafaunan vid nedre Dalälven 1. *Ent. Tidskr.* 96: 108.
- Baranowski, R. 1982. Några bidrag till kännedomen om coleopterafaunan vid nedre Dalälven 3. *Ent. Tidskr.* 103: 68.
- Lundberg, S. 1966. *Eicolycetus brunneus* (Gyll.) (Coleoptera), något om biologin. *Ent. Tidskr.* 87: 47–49.
- Lundberg, S. 1973. Bidrag till kännedomen om svenska skalbaggar 14 (Coleoptera). *Ent. Tidskr.* 94: 30–31.
- Palm, T. 1948. *Eicolycetus brunneus* Gyll. funnen i Sverige, *Ent. Tidskr.* 69: 207–211.
- Palm, T. 1950. Die Holz- und Rindenkäfer der nordschwedischen Laubbäume. *Medd. fr. Statens Skogsforskn.inst.* Bd. 40, nr.2: 177.

Författare

Bengt Ehnström 1999. rev. Håkan Ljungberg 2016. © ArtDatabanken, SLU 2006.